ESMP Checklist
(Kontrolna lista Plana upravljanja životnom sredinom i društvenim aspektima)

Za podprojekat:

Rehabilitacija magistralnog puta prvog reda MI-109 (M-20), Bileća - Trebinje

September 2026. godine

Javno preduzeće
„Putevi Republike Srpske”

Official Use Only

SADRŽAJ

1. UVOD 4
2. KATEGORIJA ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVENIH ASPEKATA 6
2. 1 Potencijalni uticaj na životnu sredinu i društvene aspekte 6
3. ESMP CHECKLIST 8
3.1 Primjena ESMP Checklist-e 8
4. MONITORING I IZVJEŠTAVANJE 9
Dio 1: Institucionalni / administrativni podaci 9
Dio 2: Skrining životne sredine i društvenih aspekata 12
Dio 3: Plan monitoringa 29
Izvještavanje 33
DODATAK 1: Incidenti koji podliježu obaveznom prijavljivanju 34

Official Use Only

SKRAĆENICE

Skraćenica	Značenje
CRVA	Procjena klimatskih rizika i ranjivosti
E&S	Životna sredina i društveni aspekti
ESCP	Plan preuzimanja obaveza u oblasti životne sredine i društvenih aspekata
ESF	Okvir za životnu sredinu i društvene aspekte
ESIRT	Alat za reagovanje na incidente u oblasti životne sredine i društvenih aspekata
ESMF	Okvir za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima
ESMP	Plan upravljanja životnom sredinom i društvenim aspektima
ESMP Checklist	Kontrolna lista Plana upravljanja životnom sredinom i društvenim aspektima
ESS	Standardi za životnu sredinu i društvene aspekte
OHS	Zaštita zdravlja i bezbjednost na radu
PC Roads	Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“
PIU	Jedinica za implementaciju projekta
PPE	Lična zaštitna oprema
RSA	Revizija bezbjednosti saobraćaja
SISRI	Projekat održive, integrisane i bezbjedne putne infrastrukture
SOGI	Seksualna orijentacija i rodni identitet
WB	Svjetska banka

1. UVOD

Naziv projekta	**Projekat održive, integrisane i bezbjedne putne infrastrukture**
Broj projekta	**P502979**
Sažetak razvojnih ciljeva projekta	Cilj predloženog projekta je unapređenje regionalne saobraćajne povezanosti, unapređenje upravljanja putnom mrežom radi povećanja njene otpornosti na klimatske promjene i bezbjednosti saobraćaja, kao i obezbjeđivanje brzog i efikasnog odgovora u slučaju prihvatljive krizne ili vanredne situacije.
Komponente projekta	Komponente projekta usmjerene su na unapređenje regionalne povezanosti i upravljanja putnom mrežom kroz finansiranje: (i) unapređenja regionalnog koridora MI-118 (M-18), dionica Brod na Drini (Foča) – Hum (Šćepan Polje) (Ruta 2b TEN-T mreže) (ii) rehabilitacije i povećanja otpornosti i bezbjednosti prioritetnih magistralnih puteva u oba entiteta (iii) jačanja institucionalnih kapaciteta za efikasnije upravljanje putnom mrežom u oba entiteta (iv) CERC komponente (Contingent Emergency Response Components). Projekat se sastoji od sljedećih komponenti: **Komponenta 1:** Unapređenje regionalne povezanosti **Komponenta 2:** Unapređenje upravljanja putnim sektorom **Komponenta 3:** Komponenta za hitno reagovanje u slučaju vanrednih okolnosti (CERC)

Naziv podprojekta:	**Rehabilitacija magistralnog puta MI-109 (M-20), Bileća - Trebinje**
Komponenta	1: Unapređenje regionalne povezanosti
Potkomponenta	1.2: Rehabilitacija magistralnih puteva

Ova ESMP Checklist-a (Kontrolna lista Plana upravljanja životnom sredinom i društvenim aspektima) pripremljena je za podprojekat „Rehabilitacija magistralnog puta MI-109 (M-20), Bileća - Trebinje“, koji implementira JP „Putevi Republike Srpske“ u okviru Projekta održive, integrisane i bezbjedne putne infrastrukture (SISRI) .

Svrha ove ESMP Checklist-e je identifikovanje potencijalnih uticaja planiranih radova rehabilitacije na životnu sredinu i društvene aspekte, kao i definisanje mjera ublažavanja i monitoringa neophodnih za sprečavanje, smanjenje ili odgovarajuće upravljanje mogućim negativnim uticajima tokom realizacije podprojekta.

Podprojekat obuhvata rehabilitaciju magistralnog puta prvog reda MI-109 (M-20), na dionici dužine približno 28,7 km od Bileće do Trebinja, u Republici Srpskoj, Bosna i Hercegovina.

Planirani radovi prvenstveno će obuhvatiti rehabilitaciju postojećeg putnog koridora, uključujući obnovu kolovozne konstrukcije, poboljšanje sistema odvodnjavanja, sanaciju postojećih elemenata puta te obnovu horizontalne i vertikalne saobraćajne signalizacije. Projektom je predviđena i sanacija opasnog mjesta (crne tačke) Čepelica, od km 6+817,81 do km 7+347,81, u ukupnoj dužini od približno 530 m, uključujući lokalnu korekciju poprečnog nagiba kolovoza u okviru postojeće trase puta.

Područje projekta obuhvata poluurbane i ruralne sredine, uključujući dijelove u blizini Bilećkog jezera, kao i područja sa pojedinačnim stambenim objektima i sadržajima uz put. Radovi na rehabilitaciji, uključujući lokalnu korekciju poprečnog nagiba kolovoza na opasnom mjestu Čepelica, izvodiće se u okviru postojeće trase puta. Intervencija na lokalitetu Čepelica izvodiće se na zemljištu u državnom vlasništvu i neće zahtijevati pribavljanje zemljišta.

Tokom izvođenja radova mogu se javiti privremeni i lokalizovani uticaji, uključujući stvaranje prašine, buku i vibracije, poremećaje u odvijanju saobraćaja, nastajanje ograničenih količina građevinskog otpada, lokalizovane radove na kolovozu i manja narušavanja zemljišta, privremene rizike po kvalitet površinskih voda, kao i rizike u oblasti zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu.

Ova ESMP Checklist-a predstavlja praktičan alat za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima tokom realizacije podprojekta i služi Izvođaču, Nadzornom inženjeru, JP „Putevi Republike Srpske“ i drugim nadležnim institucijama kao osnov za obezbjeđivanje usklađenosti sa važećim zahtjevima u oblasti zaštite životne sredine, društvenih aspekata, zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu i upravljanja saobraćajem.

Official Use Only

2. KATEGORIJA ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVENIH ASPEKATA

Podprojekat „Rehabilitacija magistralnog puta MII-504 (R-454), dionica Konjević Polje – Bratunac" klasifikovan je kao podprojekat sa **UMJERENIM (MODERATE)** rizikom po životnu sredinu i **NISKIM (LOW)** društvenim rizikom, u skladu sa Okvirom za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima Svjetske banke (ESF).

Predviđeni radovi prvenstveno obuhvataju rehabilitaciju postojeće dionice puta, uključujući i sanaciju opasnog mjesta Čepelica, u dužini od približno 530 m, sa lokalnom korekcijom poprečnog nagiba kolovoza u okviru postojeće trase puta. Intervencija na lokaciji Čepelica izvodiće se na zemljištu u državnoj svojini i neće zahtijevati pribavljanje zemljišta, ograničenja korišćenja zemljišta, fizičko preseljenje niti nedobrovoljno raseljavanje.

Potencijalni **uticaji na životnu sredinu** očekuju se kao privremeni, lokalizovani i karakteristični za radove rehabilitacije puteva, a prvenstveno se odnose na emisiju prašine, povećan nivo buke i vibracija, privremene poremećaje u odvijanju saobraćaja, nastanak ograničenih količina građevinskog otpada, rizike u oblasti zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu, i manje rizike po kvalitet površinskih voda usljed površinskog oticanja ili slučajnog izlijevanja goriva i drugih štetnih materija tokom izvođenja radova.

Pojedini dijelovi projektnog koridora nalaze se u blizini Bilećkog jezera, uključujući područje Čepelice, gdje se teren spušta prema obližnjem jezeru. Nisu planirani radovi u vodi niti aktivnosti koje bi izmijenile morfologiju vodnih tijela. Očekuje se da će potencijalni uticaji na površinske vode tokom izgradnje biti privremeni i da će se njima moći upravljati odgovarajućim mjerama kontrole oticanja, sedimenta i zagađenja. Ne očekuju se značajni uticaji na biodiverzitet, kulturno nasljeđe, podzemne vode, zemljište, površinske vode ili ekološki osjetljiva područja.

Potencijalni **društveni uticaji** ocijenjeni su kao niski ocijenjeni su kao niski i uglavnom se odnose na privremene smetnje u odvijanju saobraćaja i pristupu susjednim parcelama, poljoprivrednom zemljištu i lokalnim putevima, kao i na uticaje na obližnja naselja i učesnike u saobraćaju tokom izvođenja radova. Očekuje se da će ovi uticaji biti kratkotrajni, lokalizovani i da će se njima moći upravljati primjenom odgovarajućih mjera ublažavanja i organizacije saobraćaja.

U skladu sa navedenim, pripremljen je lokalitetu prilagođena Kontrolna lista Plana upravljanja životnom sredinom i društvenim aspektima (ESMP Checklist), kojom su definisane mjere za upravljanje svim identifikovanim rizicima i uticajima tokom realizacije podprojekta.

2. 1 POTENCIJALNI UTICAJ NA ŽIVOTNU SREDINU I DRUŠTVENE ASPEKTE

Očekuje se da će planirani radovi na rehabilitaciji magistralnog puta MI-109 (M-20), dionica Bileća – Trebinje, izazvati privremene, lokalizovane i upravljive uticaje na životnu sredinu i društvene aspekte, karakteristične za projekte rehabilitacije puteva. Radovi će se prvenstveno izvoditi u okviru postojećeg putnog koridora i obuhvatiće sanaciju opasnog mjesta Čepelica, između km 6+817,81 i km 7+347,81, lokalnom korekcijom poprečnog nagiba kolovoza u okviru postojeće trase puta. Intervencija na Čepelici izvodiće se na zemljištu u državnoj svojini i neće zahtijevati pribavljanje zemljišta.

Potencijalni uticaji na životnu sredinu tokom izvođenja radova uključuju:

- privremeno stvaranje prašine usljed rehabilitacije kolovoza, transporta materijala i izvođenja građevinskih radova;
- Povećanje nivoa buke i vibracija izazvanih radom građevinskih mašina i vozila;
- Nastanak ograničenih količina građevinskog otpada;

- Privremene rizike po kvalitet površinskih voda usljed oticanja, prenosa sedimenta ili slučajnog izlivanja goriva, maziva ili drugih potencijalno opasnih materija, posebno na dionicama u blizini Bilećkog jezera i na lokaciji Čepelica, gdje se teren spušta prema obližnjem jezeru;
- Manje i privremene poremećaje zemljišta povezane s radovima na rehabilitaciji i kretanjem građevinskih mašina, kao i lokalizovane radove na kolovozu radi korekcije poprečnog nagiba na opasnom mjestu Čepelica, uključujući radove na kolovoznim slojevima i poboljšanju odvodnje;
- Rizike u pogledu zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu povezane s upotrebom mehanizacije i izvođenjem građevinskih radova.

Potencijalni društveni uticaji uključuju:

- Privremene poremećaje u odvijanju saobraćaja tokom rehabilitacije;
- Privremena ograničenja ili smetnje u pristupu susjednim parcelama, poljoprivrednom zemljištu i lokalnim putevima tokom rehabilitacije;
- Povećane rizike po bezbjednost saobraćaja usljed kretanja građevinskih mašina i opreme;
- Privremene smetnje za obližnje stanovništvo i učesnike u saobraćaju usljed buke, prašine, vibracija i građevinskih aktivnosti.

Ne očekuje se pribavljanje zemljišta, ograničenje korišćenja zemljišta, fizičko preseljenje niti značajni uticaji na sredstva za život. Korekcija poprečnog nagiba kolovoza na opasnom mjestu Čepelica izvodiće se u okviru postojećeg putnog koridora, na zemljištu u državnoj svojini, i neće zahtijevati pribavljanje zemljišta.

Svi identifikovani uticaji očekuju se kao kratkotrajni, lokalizovani, reverzibilni i upravljivi, uz dosljednu primjenu mjera ublažavanja i monitoringa definisanih ovom ESMP Checklist-om, kao i primjenu dobre građevinske prakse.

3. ESMP CHECKLIST

ESMP Checklist-a primjenjuje se na radove manje rehabilitacije i održavanja koji mogu izazvati lokalizovane uticaje na životnu sredinu i društvene aspekte. Predstavlja praktičan i jednostavan alat za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima i pripremljen je u skladu sa zahtjevima Okvira za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima Svjetske banke (ESF). Format ESMP Checklist-e obuhvata tipične mjere ublažavanja i monitoringa koje se primjenjuju na ugovore o izvođenju građevinskih radova sa ograničenim i lokacijski specifičnim uticajima.

ESMP Checklist sastoji se od uvodnog dijela i tri glavna dijela:

- **Dio 1** predstavlja opisni dio u kojem su prikazane osnovne informacije o podprojektu, uključujući fizičku lokaciju, institucionalni i zakonodavni okvir, opis podprojekta, potrebu za programom jačanja institucionalnih kapaciteta, kao i način sprovođenja postupka javnih konsultacija.
- **Dio 2** obuhvata skrining životne sredine i društvenih aspekata u formatu „Da/Ne“, nakon čega su za svaku pojedinačnu aktivnost definisane odgovarajuće mjere ublažavanja.
- **Dio 3** predstavlja plan monitoringa koji se primjenjuje tokom izvođenja radova i realizacije podprojekta. Strukturiran je u skladu sa formatom standardnih ESMP dokumenata Svjetske banke.

Dijelovi 2 i 3 ove ESMP Checklist-e čine sastavni dio tenderske i ugovorne dokumentacije i obavezno se primjenjuju tokom cjelokupnog perioda izvođenja radova na rehabilitaciji.

3.1 PRIMJENA ESMP CHECKLIST-E

Ova ESMP Checklist-a pripremljena je za podprojekat „Rehabilitacija magistralnog puta prvog reda MI-109 (M-20), dionica Bileća – Trebinje ” u skladu sa Okvirom za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima (ESMF), pripremljenim za Projekat održive, integrisane i bezbjedne putne infrastrukture (SISRI).

Ova ESMP Checklist-a identifikuje potencijalne uticaje planiranih radova na rehabilitaciji na životnu sredinu i društvene aspekte, te definiše odgovarajuće mjere ublažavanja i monitoringa radi sprečavanja, svođenja na najmanju moguću mjeru ili ublažavanja negativnih uticaja tokom realizacije podprojekta.

Ova ESMP Checklist-a čini sastavni dio tenderske i ugovorne dokumentacije i Izvođač je dužan da je primjenjuje tokom cjelokupnog perioda izvođenja radova. Sprovođenje mjera definisanih ovom ESMP Checklist-om pratiće Nadzorni inženjer, JP „Putevi Republike Srpske“ i drugi nadležni organi, u skladu sa svojim nadležnostima.

Sprovođenjem mjera definisanih ovom ESMP Checklist-om obezbijediće se da se radovi na rehabilitaciji izvode u skladu sa važećim zakonodavstvom Republike Srpske, zahtjevima u oblasti zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu, kao i primjenjivim Standardima za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima (ESSs) Svjetske banke. Tokom realizacije podprojekta sprovodiće se kontinuirani monitoring i nadzor radi provjere sprovođenja propisanih mjera i obezbjeđivanja da se svi nepredviđeni uticaji blagovremeno identifikuju i otklone primjenom odgovarajućih korektivnih mjera.

S obzirom na prirodu, obim i lokaciju planiranih radova, podprojekat je klasifikovan kao podprojekat sa **umjerenim** rizikom po životnu sredinu i **niskim** društvenim rizikom, za koji ova ESMP Checklist-a predstavlja odgovarajući instrument za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima.

4. MONITORING I IZVJEŠTAVANJE

Monitoring životne sredine i društvenih aspekata tokom realizacije podprojekta sprovodiće se radi provjere usklađenosti sa zahtjevima ove ESMP Checklist-e, važećim zakonodavstvom Republike Srpske i primjenjivim Standardima za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima (ESSs) Svjetske banke.

Izvođač je odgovoran za sprovođenje svih mjera zaštite životne sredine i društvenih aspekata, zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu (OHS), kao i mjera upravljanja saobraćajem propisanih ovom ESMP Checklist-om. Izvođač je dužan da vodi odgovarajuću evidenciju o sprovođenju mjera zaštite životne sredine i društvenih aspekata, uključujući evidenciju o incidentima i nezgodama, pritužbama, aktivnostima upravljanja otpadom i sprovođenju mjera ublažavanja.

Nadzorni inženjer, koji će biti angažovan kroz poseban postupak javne nabavke, odgovoran je za praćenje usklađenosti rada Izvođača sa zahtjevima u oblasti zaštite životne sredine i društvenih aspekata, zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu tokom izvođenja radova. Redovni obilasci gradilišta biće sprovođeni tokom izvođenja radova, a svako utvrđeno odstupanje od zahtjeva ove ESMP Checklist-e biće evidentirano i otklonjeno sprovođenjem odgovarajućih korektivnih mjera u dogovorenim rokovima.

JP „Putevi Republike Srpske“ će vršiti nadzor nad ukupnim učinkom u oblasti upravljanja životnom sredinom i društvenim aspektima i obezbijediti da se periodični izvještaji pripremaju i dostavljaju u skladu sa zahtjevima projekta i Planom preuzimanja obaveza u oblasti životne sredine i društvenih aspekata (ESCP).

Svaki značajan incident ili nezgoda u oblasti životne sredine, društvenih aspekata, zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu koji nastane tokom realizacije podprojekta mora biti prijavljen bez odlaganja i obrađen u skladu sa važećim zakonodavstvom, ugovornim obavezama i zahtjevima Svjetske banke. Kategorije incidenata i nezgoda koje podliježu obaveznom prijavljivanju date su u Dodatku 1 ove ESMP Checklist-e.

DIO 1: INSTITUCIONALNI / ADMINISTRATIVNI PODACI

Sprovođenje ove **ESMP Checklist-e** pratiće se tokom faze pripreme, izvođenja radova i eksploatacije podprojekta. Monitoring će se sprovoditi radi provjere usklađenosti sa mjerama definisanim ovom ESMP Checklist-om, važećim zakonodavstvom Republike Srpske i primjenjivim zahtjevima Svjetske banke.

Izvođač je odgovoran za sprovođenje svih mjera zaštite životne sredine i društvenih aspekata, zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu (OHS), kao i mjera upravljanja saobraćajem propisanih ovom ESMP Checklist-om. Izvođač je dužan da vodi odgovarajuću evidenciju o sprovođenju mjera zaštite životne sredine i društvenih aspekata, uključujući evidenciju o incidentima i nezgodama, pritužbama, aktivnostima upravljanja otpadom i sprovođenju mjera ublažavanja.

Nadzorni inženjer, koji će biti angažovan kroz poseban postupak javne nabavke, odgovoran je za praćenje usklađenosti rada Izvođača sa zahtjevima u oblasti zaštite životne sredine i društvenih aspekata, zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu tokom izvođenja radova. Redovni obilasci gradilišta sprovodiće se tokom izvođenja radova, a svako utvrđeno odstupanje od zahtjeva ove ESMP Checklist-e biće evidentirano i otklonjeno sprovođenjem odgovarajućih korektivnih mjera u dogovorenim rokovima.

JP „Putevi Republike Srpske“ odgovorno je za ukupni nadzor nad sprovođenjem mjera zaštite životne sredine i društvenih aspekata i obezbjeđuje da se periodični izvještaji o monitoringu pripremaju i dostavljaju u skladu sa zahtjevima projekta i Planom preuzimanja obaveza u oblasti životne sredine i društvenih aspekata (ESCP).

Svaki značajan incident ili nezgoda u oblasti zaštite životne sredine i društvenih aspekata, zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu koji nastane tokom realizacije podprojekta mora se bez odlaganja prijaviti Nadzornom inženjeru i JP „Putevi Republike Srpske“, koji će preduzeti odgovarajuće mjere i, u skladu sa zahtjevima ESCP-a, obavijestiti Svjetsku banku.

<table>
<tr><td colspan="6">DIO 1: INSTITUCIONALNI / ADMINISTRATIVNI</td></tr>
<tr><td colspan="6">INSTITUCIONALNI & ADMINISTRATIVNI PODACI</td></tr>
<tr><td>Država</td><td colspan="5">Bosna i Hercegovina</td></tr>
<tr><td>Naziv projekta</td><td colspan="5">Projekat održive, integrisane i bezbjedne putne infrastrukture (P502979)</td></tr>
<tr><td>Obim projekta i aktivnost</td><td colspan="5">Rehabilitacija magistralnog puta MI-109 (M-20), dionica Bileća – Trebinje</td></tr>
<tr><td>Institucionalni aranžmani (Svjetska banka)
(Ime i kontakti)</td><td colspan="2">Vođa projektnog tima:
Svetlana Vukanović</td><td colspan="3">Specijalisti za životnu sredinu i društvene aspekte:
Esma Kreso Bešlagić
Selma Ljubijankić</td></tr>
<tr><td>Institucionalni aranžmani (Zajmoprimac) (Ime i kontakti):
JP „Putevi Republike Srpske“</td><td>Nadzor nad životnom sredinom i društvenim aspektima:
Specijalisti PIU za životnu sredinu i društvene aspekte</td><td>Nadzor:
Nadzorni inženjer (biće imenovan)</td><td>Inspekcijski nadzor:
Nadležne inspekcije Republike Srpske</td><td colspan="2">Izvođač:
Biće određen nakon sprovedenog postupka javne nabavke</td></tr>
<tr><td colspan="6">OPIS LOKACIJE</td></tr>
<tr><td>Naziv lokacije</td><td colspan="5">Magistralni put MI-109 (M-20), dionica Bileća – Trebinje</td></tr>
<tr><td>Opis lokacije</td><td colspan="5">Podprojekat se nalazi na magistralnom putu prvog reda MI-109 (M-20), između Bileće i Trebinja, u Republici Srpskoj, Bosna i Hercegovina, i obuhvata dionicu dužine približno 28,7 km. Područje projekta prolazi kroz prigradske i ruralne predjele, uključujući dijelove u blizini Bilećkog jezera i područja sa razuđenim stambenim objektima i pratećim sadržajima uz put. Radovi će se prvenstveno izvoditi duž postojeće trase puta, a obuhvatiće i sanaciju opasnog mjesta Čepelica, od km 6+817,81 do km 7+347,81, lokalnom korekcijom poprečnog nagiba kolovoza.</td></tr>
<tr><td>Vlasništvo nad zemljištem</td><td colspan="5">Radovi na rehabilitaciji prvenstveno će se izvoditi unutar postojećeg putnog pojasa magistralnog puta prvog reda MI-109 (M-20), koji predstavlja javno dobro kojim upravlja Javno preduzeće „Putevi Republike Srpske“. Lokalna korekcija poprečnog nagiba kolovoza na opasnom mjestu Čepelica izvešće se unutar postojećeg putnog koridora, na zemljištu u državnoj svojini. Za realizaciju podprojekta nije potrebno pribavljanje zemljišta.</td></tr>
</table>

DIO 1: INSTITUCIONALNI / ADMINISTRATIVNI	
Važeće dozvole, saglasnosti i odobrenja	Za intervenciju na opasnom mjestu Čepelica pribavljeni su lokacijski uslovi i građevinska dozvola. Ostale dozvole, saglasnosti i odobrenja propisana važećim domaćim zakonodavstvom biće pribavljena prije početka radova, gdje je primjenjivo.
ZAKONODAVSTVO	
Navesti nacionalno i lokalno zakonodavstvo, kao i dozvole koje se primjenjuju na aktivnosti podprojekta	Zakon o javnim putevima Republike Srpske Zakon o zaštiti životne sredine Republike Srpske Zakon o prostornom uređenju, građenju i ekologiji Republike Srpske Zakon o upravljanju otpadom Republike Srpske Zakon o zaštiti na radu Republike Srpske Zakon o vodama Republike Srpske Zakon o zaštiti prirode Republike Srpske Smjernice za projektovanje, građenje, održavanje i nadzor na putevima Pravilnik o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada Pravilnik o saobraćajnoj signalizaciji i opremi puta Relevantni zahtjevi i odobrenja jedinica lokalne samouprave, gdje je primjenjivo Drugi podzakonski akti, tehnički propisi i dozvole propisani važećim zakonodavstvom.
JAVNE KONSULTACIJE	
Navesti kada i gdje je sproveden postupak javnih konsultacija, kao i primjedbe i komentare zainteresovanih strana	Nacrt ESMP Checkliste biće javno objavljen na internet stranici JP „Putevi Republike Srpske“, u skladu sa Planom uključivanja zainteresovanih strana (Stakeholder Engagement Plan – SEP). Zainteresovanim stranama i javnosti biće omogućeno da pregledaju dokument i dostave komentare tokom perioda javnog objavljivanja. Svi pristigli komentari biće razmotreni i, gdje je primjereno, ugrađeni u konačnu ESMP Checklistu prije njenog usvajanja i primjene.
IZGRADNJA INSTITUCIONALNIH KAPACITETA	
Navesti da li su planirane aktivnosti jačanja institucionalnih kapaciteta	[ ] Ne ili [X] Da Jačanje kapaciteta biće obezbijeđeno za Izvođača radova, Nadzornog inženjera i relevantne zaposlene u JP „Putevi Republike Srpske“, radi pravilne primjene zahtjeva ESMP Checkliste.
PRILOZI	
Prilog 1: Upitnik za skrining životne sredine i društvenih aspekata i Izvještaj o skriningu Prilog 2: Glavna projektna dokumentacija, uključujući glavni projekat sanacije opasnog mjesta Čepelica Prilog 3: Izvještaj o reviziji bezbjednosti saobraćaja (RSA) Prilog 4: Procjena klimatskih rizika i ranjivosti (CRVA)	

DIO 1: INSTITUCIONALNI / ADMINISTRATIVNI
Ostale dozvole i saglasnosti: Lokacijski uslovi i građevinska dozvola za sanaciju opasnog mjesta Čepelica; ostale dozvole i odobrenja, gdje je primjenjivo, u skladu sa domaćim zakonodavstvom.

DIO 2: SKRINING ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVENIH ASPEKATA

Skrining životne sredine i društvenih aspekata sproveden je radi identifikovanja potencijalnih uticaja i rizika povezanih sa planiranim radovima na rehabilitaciji. Skrining je sproveden u skladu sa Okvirom za upravljanje životnom sredinom i društvenim aspektima Svjetske banke (ESF) i relevantnim važećim zakonodavstvom. Na osnovu rezultata skrininga definisane su odgovarajuće mjere ublažavanja, koje su prikazane u narednim dijelovima dokumenta.

DIO 2: SKRINING ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVENIH ASPEKATA			
Da li aktivnosti na lokaciji izvođenja radova uključuju neku od sljedećih potencijalnih pitanja/rizika:	**Aktivnost**	**Status**	**Dodatne reference**
	A. Opšti uslovi	[X] Da [ ] Ne	
	B. Opšti građevinski radovi • Saobraćaj vozila povezan sa izvođenjem radova na predmetnoj lokaciji • Povećanje nivoa prašine i buke usljed izvođenja radova na rehabilitaciji • Nastanak otpada • Transport materijala i otpada	[X] Da [ ] Ne	Ako je odgovor „Da“, vidjeti odjeljke A i B u nastavku.
	C. Aktivnosti koje se izvode u blizini vodnih tijela, kao što su rijeke, jezera, međunarodne vode i sl. • Povećanje količine nanosa u vodnim tijelima • Promjene režima protoka vode usljed izvođenja radova na rehabilitaciji • Zagađenje vode usljed privremenog odlaganja otpada ili slučajnog izlivanja	[X] Da [ ] Ne	Ako je odgovor „Da“, vidjeti odjeljke A, B i C u nastavku.
	D. Fizičko oštećenje kulturnog i istorijskog nasljeđa • Rizik od oštećenja poznatih/nepoznatih	[ ] Da [X] Ne	Ako je odgovor „Da“, vidjeti odjeljke A, C I D u nastavku.

DIO 2: SKRINING ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVENIH ASPEKATA			
	istorijskih objekata ili područja kulturnog i istorijskog nasljeđa • Slučajni nalazi tokom izvođenja radova		
	E. Biodiverzitet, šume i zaštićena područja • Blizina priznatog zaštićenog područja ili ekološke mreže • Uznemiravanje staništa zaštićenih životinjskih vrsta • Sječa drveća/šume	[ ] Da [X] Ne	Ako je odgovor „Da“, vidjeti odjeljke A, B i E u nastavku.
	F. Poremećaji u odvijanju saobraćaja i bezbjednost pješaka • Saobraćaj vozila povezan sa izvođenjem radova na predmetnoj lokaciji, koja se nalazi u naseljenom području	[X] Da [ ] Ne	Ako je odgovor „Da“, vidjeti odjeljke A, B i F u nastavku.
	G. Upotreba opasnih ili toksičnih materijala i nastanak opasnog otpada • Uklanjanje i zbrinjavanje toksičnog i/ili opasnog otpada tokom izvođenja radova na rehabilitaciji • Skladištenje mašinskih ulja i maziva	[X] Da [ ] Ne	Ako je odgovor „Da“, vidjeti odjeljke A, B i G u nastavku.
	H. Eksproprijacija zemljišta	[ ] Da [X] Ne	Ako je odgovor „Da“, vidjeti odjeljak H u nastavku.

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
A. Opšti uslovi	1. Zaštita zdravlja i bezbjednost na radu (OHS) i bezbjednost lokalne zajednice	**Mjere zaštite lokalne zajednice i zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu (OHS)**: a) Nadležne građevinske i ekološke inspekcije, kao i pogođene lokalne zajednice, biće obaviještene prije početka izvođenja radova na rehabilitaciji; b) Javnost će biti informisana o planiranim radovima putem odgovarajućih javnih obavještenja, projektnih informacionih tabli na gradilištu, internet stranice JP „Putevi Republike Srpske“ i drugih komunikacionih kanala, gdje je primjenjivo; c) Sve zakonom propisane dozvole potrebne za realizaciju projektnih aktivnosti biće pribavljene; d) Priprema i sprovođenje Plana organizacije gradilišta; e) Postavljanjem odgovarajuće signalizacije na gradilištu radnici će biti informisani o ključnim pravilima i propisima kojih su dužni da se pridržavaju; f) Obezbijediti odgovarajuće obilježavanje i osiguranje gradilišta i dionica na kojima se izvode radovi tokom cjelokupnog perioda realizacije; g) Pristup stambenim objektima, poslovnim subjektima, poljoprivrednom zemljištu i objektima od značaja za lokalnu zajednicu biće omogućen, gdje god je to moguće, tokom cjelokupnog perioda izvođenja radova; h) Trake upozorenja, zaštitne barijere i znakovi biće postavljeni radi sprečavanja neovlašćenog pristupa gradilištu; i) Lokacije za privremeno skladištenje materijala moraju biti jasno obilježene; j) Priprema Plana upravljanja saobraćajem prije početka izvođenja radova i njegovo sprovođenje tokom radova; k) Svi radovi izvodiće se na bezbjedan i disciplinovan način, s ciljem svođenja uticaja na radnike, građane koji koriste predmetni put i životnu sredinu na najmanju moguću mjeru; **Procedure upravljanja radom** najmanje obuhvataju sljedeće:

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		• Sa svim licima angažovanim na projektu biće zaključeni ugovori o radu, u skladu sa važećim zakonodavstvom iz oblasti rada; • Angažovanje isključivo kvalifikovanih i iskusnih radnika; • Radno vrijeme biće organizovano u skladu sa važećim zakonodavstvom iz oblasti rada i ugovornim zahtjevima; • Izvođač će sprovoditi procedure upravljanja radom, koje će primjenjivati i svi podizvođači angažovani na projektu; • Priprema i sprovođenje Plana izvođenja građevinskih radova i dinamičkog plana; • Procjena rizika u oblasti zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu (OHS) biće sprovedena za sve radne aktivnosti. **Mjere zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu (OHS)**: a) Građevinskom mehanizacijom i opremom mogu rukovati isključivo obučena i ovlašćena lica; b) Svi radnici moraju biti obučeni i opremljeni odgovarajućom ličnom zaštitnom opremom (PPE), uključujući zaštitne kacige, zaštitnu obuću, odjeću visoke vidljivosti, rukavice, zaštitne naočare, sigurnosne pojaseve i drugu opremu, u zavisnosti od prirode radova; c) Primjenjivaće se odgovarajuće mjere zaštite zdravlja i bezbjednosti radnika i lokalne zajednice, uključujući obezbjeđivanje opreme za prvu pomoć, lične zaštitne opreme, bezbjedne mehanizacije i alata, kao i odgovarajuće postupanje u vanrednim situacijama; **Protivpožarne mjere:** a) Na gradilištu mora biti obezbijeđeno stalno prisustvo odgovarajuće opreme i sredstava za gašenje požara, za slučaj požara ili drugih vanrednih događaja. Radnici moraju biti upoznati sa mjestima na kojima se oprema za gašenje požara nalazi, a ta mjesta moraju biti jasno

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		obilježena. Potrebna vrsta i količina opreme za gašenje požara utvrđuje se na osnovu odgovarajuće procjene rizika; b) Na gradilištu će biti imenovano lice odgovorno za zaštitu od požara; c) Svi radnici biće upoznati sa procedurama postupanja u vanrednim situacijama i u slučaju požara; d) Dio puta koji nije obuhvaćen radovima na rehabilitaciji mora se u svakom trenutku održavati čistim i bezbjednim za učesnike u saobraćaju.
	2. Zaštita kulturnog nasljeđa	a) U slučaju slučajnog nalaza, predmetna lokacija biće ograđena i zaštićena, a nadležni organ za zaštitu kulturnog nasljeđa biće obaviješten u roku od 24 časa, u skladu sa postupcima propisanim važećim zakonodavstvom. Radovi će biti nastavljeni tek nakon dobijanja odobrenja nadležnog organa, a njegova uputstva biće primijenjena tokom daljeg izvođenja radova; b) Radnici angažovani na izvođenju građevinskih radova biće upoznati sa Procedurom postupanja u slučaju slučajnih nalaza (Chance Finds Procedure) i svojom obavezom da prijave svaki potencijalni arheološki nalaz ili nalaz kulturnog nasljeđa; c) Biće obezbijeđene odgovarajuće procedure kako bi svi artefakti ili drugi mogući „slučajni nalazi“, otkriveni tokom iskopa ili radova na rehabilitaciji, bili evidentirani i registrovani, kako bi odgovorna nadležna lica bila obaviještena, te kako bi izvođenje radova bilo privremeno obustavljeno ili prilagođeno radi odgovarajućeg postupanja u vezi sa takvim nalazima.
	3. Sprečavanje akcidentnih situacija	a) Oprema za reagovanje u slučaju izlivanja i kompleti za sprečavanje širenja izlivene materije moraju u svakom trenutku biti dostupni na gradilištu; b) Aparati za gašenje požara moraju se redovno pregledati i održavati, te biti u ispravnom stanju; c) Gradilište mora biti adekvatno obezbijeđeno, ograđeno gdje je potrebno i obilježeno odgovarajućom signalizacijom;

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		d) Saobraćaj u zoni gradilišta mora se odvijati strogo u skladu sa Planom upravljanja saobraćajem; e) Vozila i građevinska mehanizacija moraju se redovno održavati i pregledati, te biti u tehnički ispravnom stanju.
B. Opšte aktivnosti na rehabilitaciji	1. Kvalitet vazduha	a) Tokom suvih i vjetrovitih dana, gradilište, transportne rute i lokacije na kojima se vrši manipulacija materijalom po potrebi će se orošavati vodom; b) Gdje je potrebno, vozila koja prevoze građevinski materijal biće čišćena na za to određenim mjestima radi sprečavanja nanošenja blata, prašine i drugog materijala na javne puteve; c) Radi smanjenja emisije prašine, građevinski materijal mora se skladištiti na odgovarajućim lokacijama i biti prekriven; d) Tokom transporta otpada i materijala, vozila moraju biti prekrivena radi smanjenja emisije prašine; e) Brzina kretanja vozila unutar gradilišta i zona izvođenja radova mora biti prilagođena uslovima na lokaciji i zahtjevima bezbjednosti saobraćaja; f) Sva mehanizacija mora biti opremljena odgovarajućom opremom za kontrolu emisija; g) Vozila i mehanizacija koristiće gorivo nabavljeno od ovlašćenih dobavljača i u skladu sa specifikacijama proizvođača; h) Obezbijediti redovno održavanje i odgovarajuću provjeru tehničke ispravnosti svih transportnih vozila i mehanizacije; i) Građevinske aktivnosti koje stvaraju prašinu, uključujući uklanjanje kolovoza, radove na kolovoznim slojevima i druge aktivnosti rehabilitacije na opasnom mjestu Čepelica, moraju se izvoditi u odgovarajućim vremenskim uslovima, uz primjenu mjera za suzbijanje prašine kada je to potrebno.
	2. Uticaji buke	a) Nivoi buke ne smiju prelaziti granične vrijednosti propisane važećim zakonodavstvom Republike Srpske, uključujući Pravilnik o dozvoljenim graničnim vrijednostima intenziteta

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		buke („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 02/23), kao i druge relevantne propise iz oblasti zaštite životne sredine. Prema namjeni prostora i nivou zaštite od buke, definišu se sljedeće zone: • **Zona 1** – područja namijenjena za odmor, liječenje i oporavak, tiha područja izvan naseljenog područja, uključujući i sve kategorije zaštićenih područja u Republici Srpskoj (nacionalni park, strogi rezervat prirode, posebni rezervat prirode, spomenik prirode, zaštićeno stanište, zaštićeni prirodni pejzaž, zaštićeni kulturni pejzaž, park prirode, park šuma, objekat oblikovane prirode i spomenik parkovske arhitekture): Ldan 50 dB(A), Lveče 45 dB(A), Lnoć 40 dB(A), Lden 50 dB(A); • **Zona 2** – isključivo stambena područja ili tiha područja unutar naseljenog područja (predškolske i školske zone): Ldan 55 dB(A), Lveče 55 dB(A), Lnoć 40 dB(A), Lden 56 dB(A); • **Zone 3** – područja mješovite namjene, odnosno područja većinski stambene namjene: Ldan 55 dB(A), Lveče 55 dB(A), Lnoć 45 dB(A), Lden 57 dB(A); • **Zona 4** – područja mješovite namjene, odnosno područja većinski poslovne namjene (poslovno-stambena područja, trgovačko-stambena područja) i područja neposredno uz magistralne i glavne gradske saobraćajnice: Ldan 65 dB(A), Lveče 65 dB(A), Lnoć 50 dB(A), Lden 66 dB(A); • **Zone 5 –** područja isključivo zanatske, uslužno-trgovačke, sportsko-rekreacione i ugostiteljsko-turističke namjene: Ldan 65 dB(A), Lveče 65 dB(A), Lnoć 55 dB(A), Lden 67 dB(A); • **Zona 6 –** industrijska, skladišna i servisna područja i transportni terminali. Na granici ove zone buka ne smije prelaziti graničnu vrijednost u zoni sa kojom se graniči. b) Izvođenje građevinskih radova nije dozvoljeno tokom noćnih časova, a aktivnosti na gradilištu biće ograničene na period od 07:00 do 19:00 časova, osim ukoliko nadležni organ ne odobri drugačije; c) Na svoj građevinskoj opremi moraju se primjenjivati mjere za smanjenje buke. Tokom rada poklopci motora generatora, vazdušnih kompresora i druge mehanizovane opreme

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		moraju biti zatvoreni. Ako vozila ili oprema nisu u ispravnom stanju, Izvođaču se može naložiti da ih ukloni sa gradilišta; d) Mehanička oprema mora se redovno i adekvatno održavati.
	3. Upravljanje otpadom	a) Potrebno je identifikovati i klasifikovati različite vrste otpada koje mogu nastati na lokaciji izvođenja radova na rehabilitaciji, u skladu sa *Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada;* b) Za svaku identifikovanu kategoriju otpada potrebno je obezbijediti dovoljan broj kontejnera, koji će biti odgovarajuće postavljeni i označeni radi odvojenog sakupljanja otpada; c) Otpad će se razvrstavati u skladu sa Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik Republike Srpske", br. 19/15, 79/18), i Zakonom o upravljanju otpadom Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske", br. 111/13); d) Nadležno komunalno preduzeće za sakupljanje otpada odgovorno je za sakupljanje i transport komunalnog i inertnog otpada na području jedinice lokalne samouprave. Odlaganje otpada vršiće se na odgovarajućoj lokalnoj deponiji. Za očekivane vrste otpada nastale tokom aktivnosti čišćenja i rehabilitacije biće utvrđeni odgovarajući načini i lokacije za sakupljanje i odlaganje otpada; e) Građevinski otpad biće odvojen od komunalnog, tečnog i hemijskog otpada na gradilištu i razvrstan u odgovarajuće kontejnere; f) Građevinski otpad će se redovno uklanjati sa gradilišta i ponovo koristiti ili reciklirati, gdje je to tehnički i ekonomski izvodljivo; g) Evidencija o odlaganju otpada (prateća dokumentacija o kretanju otpada) redovno će se ažurirati i arhivirati h) Građevinski otpad mogu sakupljati i zbrinjavati isključivo ovlašćeni operateri za upravljanje otpadom; i) Sva evidencija o zbrinutom otpadu čuvaće se kao dokaz o pravilnom upravljanju otpadom;

Official Use Only

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		j) Za svaki opasni otpad koji može nastati tokom izvođenja radova (npr. otpadna ulja, goriva, kontaminirana ambalaža, ostaci boja i preostale boje od radova na saobraćajnoj signalizaciji), biće angažovani ovlašćeni operateri za upravljanje otpadom radi njegovog sakupljanja, transporta i zbrinjavanja; k) Materijali moraju biti prekriveni tokom transporta radi sprečavanja njihovog rasipanja; l) Zabranjeno je spaljivanje građevinskog otpada, kao i skladištenje ili odlaganje otpada u prirodnim područjima uz put.
	4. Upravljanje opasnim materijalima i otpadom	a) U slučaju izlivanja opasnih materija, izlivanje se mora odmah zaustaviti, a izlivena materija ukloniti, nakon čega je potrebno očistiti predmetnu lokaciju i postupiti u skladu sa propisanim procedurama i mjerama za upravljanje opasnim otpadom; b) Izvođač će angažovati ovlašćenog operatera za sakupljanje, transport i zbrinjavanje opasnog otpada, u skladu sa važećim zakonodavstvom Republike Srpske; c) Transport opasnog otpada mogu vršiti isključivo ovlašćeni operateri, u skladu sa važećim propisima kojima se uređuje transport opasnog otpada; d) Opasni otpad mora biti identifikovan i klasifikovan u skladu sa važećim zakonodavstvom Republike Srpske; e) Za opasni otpad mora se obezbijediti odgovarajuće pakovanje i označavanje ambalaže; f) Pakovanje i označavanje opasnog otpada mora biti u skladu sa zahtjevima važećeg zakonodavstva Republike Srpske, a posebno Pravilnika o načinu skladištenja, pakovanja i obilježavanja opasnog otpada („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 49/15): • Oznaka mora sadržavati klasifikacionu oznaku opasnog otpada, upozorenje „OPASAN OTPAD“, opšte podatke o vlasniku otpada, oznaku rizika (R-oznaka), oznaku bezbjednosti (S-oznaka), količinu otpada, fizičko stanje opasnog otpada i odgovarajući grafički simbol; • Transport opasnog otpada zabranjen je ukoliko otpad nije upakovan i označen u skladu sa zahtjevima važećeg zakonodavstva;

Official Use Only

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		• U slučaju nastanka bilo kakvih oticajnih voda kao posljedice izvođenja radova, iste je potrebno prikupiti na lokaciji i usmjeriti u privremeni retencioni bazen radi sprečavanja zagađenja okolnog područja; g) Na gradilištu je potrebno postaviti, obezbijediti i redovno održavati odgovarajuće sanitarne objekte za radnike (mobilne toalete). Mobilni toaleti moraju se redovno čistiti, a otpadne vode propisno odvoziti radi daljeg tretmana od strane ovlašćenog operatera za održavanje i čišćenje mobilnih toaleta; h) Otpadne vode prikupljene na gradilištu ne smiju se ispuštati u životnu sredinu bez prethodnog odgovarajućeg tretmana; i) Privremeno ili trajno odlaganje bilo koje vrste otpada u blizini vodotoka je zabranjeno; j) Servisiranje vozila i građevinske mehanizacije na gradilištu je zabranjeno; k) Moraju se sprovoditi odgovarajuće mjere radi sprečavanja curenja ulja, goriva i drugih zagađujućih materija u zemljište i vode; l) Ukoliko je potrebno, protok vode usmjerava se tako da zaobiđe zonu izvođenja radova u okviru postojećih drenažnih pravaca m) U okviru ovog podprojekta nije predviđeno preusmjeravanje vodotoka. Ukoliko nepredviđene okolnosti zahtijevaju izvođenje radova u blizini vodotoka, primijeniće se odgovarajuće mjere zaštite radi sprečavanja zagađenja, oticanja nanosa i drugih poremećaja režima protoka, uz uvažavanje sezonskih uslova.
	5. Zaštita prirode	a) Površina gradilišta biće svedena na najmanju moguću mjeru radi smanjenja uticaja na okolno zemljište i vegetaciju. Uklanjanje vegetacije biće ograničeno na najmanju površinu neophodnu za izvođenje radova; b) Uznemiravanje divljih životinja i sakupljanje biljaka na predmetnom području je zabranjeno; c) Sakupljanje ogrjevnog drveta na lokacijama izvođenja radova i u njihovoj okolini je zabranjeno;

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		d) Iako se na području realizacije podprojekta ne nalaze zaštićena područja, aktivnosti na rehabilitaciji biće organizovane na način kojim se nepotrebno uznemiravanje lokalnih divljih životinja i narušavanje vegetacije svodi na najmanju moguću mjeru; e) Nastali otpad će se svakodnevno sakupljati, razvrstavati, transportovati i konačno odlagati na za to predviđenim lokacijama; f) Vegetacija koja bude nenamjerno oštećena tokom izvođenja radova biće, gdje je to izvodljivo, obnovljena korišćenjem autohtonih vrsta; g) Strogo je zabranjeno sakupljanje biljaka i ljekovitog bilja u blizini gradilišta; h) Po završetku radova, sve privremeno zauzete površine biće očišćene i, gdje je to izvodljivo, vraćene u prvobitno stanje.
	6. Upravljanje transportom i materijalima	a) Rute koje će se koristiti tokom izvođenja radova na rehabilitaciji moraju biti jasno definisane; b) Transport materijala i korišćenje pristupnih puteva biće, gdje je potrebno, koordinisani sa nadležnim organima jedinica lokalne samouprave i organima nadležnim za upravljanje putevima, naročito na urbanim i gusto naseljenim dijelovima projektnog koridora. Primjenjivaće se odgovarajuće mjere bezbjednosti radi sprečavanja nezgoda; c) Svi materijali podložni stvaranju prašine transportovaće se u zatvorenim ili prekrivenim kamionima; d) Svi materijali podložni stvaranju prašine i uticaju vremenskih uslova biće zaštićeni od atmosferskih uticaja primjenom zaštite od vjetra, prekrivanjem, orošavanjem vodom ili drugim odgovarajućim mjerama; e) Putevi će se redovno čistiti i mesti na kritičnim mjestima. Rasuti materijal mora se odmah ukloniti sa puta, a predmetna površina očistiti. Pristupni putevi moraju se redovno i adekvatno održavati; f) Rasuti materijal mora se odmah ukloniti sa puteva i iz zona izvođenja radova, a predmetne površine propisno očistiti;

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		g) Pristup vozila koja se koriste za izvođenje radova i dopremu materijala biće strogo kontrolisan, naročito tokom vlažnih vremenskih uslova; h) Površinski sloj zemljišta i privremeno uskladišteni materijali moraju se držati odvojeno; i) Privremeno uskladišteni materijali moraju biti smješteni dalje od drenažnih pravaca, prirodnih vodotoka i područja podložnih eroziji zemljišta; j) U okolnim područjima nije dozvoljeno korišćenje nelegalnih ili neovlašćenih pozajmišta materijala, kamenoloma ili odlagališta otpada, naročito u zaštićenim područjima. k) Sve količine zemljišta koje se odvoze sa gradilišta radi ponovne upotrebe ili odlaganja moraju biti prekrivene tokom transporta; l) Privremeno uskladištenim materijalima mora se upravljati na odgovarajući način i moraju biti stabilizovani radi sprečavanja erozije, stvaranja prašine i slučajnog rasipanja materijala; m) Proizvođači asfalta, šljunka i betona moraju posjedovati sve potrebne dozvole za rad i emisije, kao i odgovarajuće sertifikate o kvalitetu; n) Proizvođači/dobavljači asfalta, šljunka i betona moraju posjedovati sve potrebne dozvole, licence i odobrenja u skladu sa važećim propisima iz oblasti zaštite životne sredine i zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu; o) Obezbijediti da sva transportna vozila i mehanizacija budu opremljeni odgovarajućom opremom za kontrolu emisija, redovno održavani i da posjeduju odgovarajuće potvrde o tehničkoj ispravnosti.
C. Aktivnosti koje se izvode u blizini vodnih tijela, kao što su rijeke, jezera, međunarodne vode i sl.	Zagađenje voda	a) Tokom izvođenja radova primjenjivaće se dobra građevinska praksa radi sprečavanja zagađenja obližnjih vodotoka. Posebna pažnja posvetiće se izvođenju radova na postojećim mostovima, propustima i drugim dionicama puta koje prelaze preko lokalnih vodotoka, kako bi se spriječilo slučajno dospijevanje zagađujućih materija, građevinskog otpada ili sedimenta u vodna tijela; b) Primjenjivaće se odgovarajuće procedure za skladištenje, rukovanje i snabdijevanje gorivom, uljima i drugim opasnim materijama;

Official Use Only

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		c) Zabranjeno je privremeno ili trajno skladištenje i odlaganje materija štetnih za vode (npr. goriva za građevinsku mehanizaciju, građevinskog otpada i sl.) u blizini ili unutar riječnih korita i u široj okolini projektnih lokacija, kako bi se spriječio negativan uticaj na kvalitet voda i očuvao dobar ekološki status vodotoka; d) Pristupni putevi do projektnih lokacija održavaće se čistim i urednim kako bi se spriječilo nakupljanje ulja, goriva, zemlje i drugih materija koje bi mogle biti isprane ili odnesene tokom obilnih padavina; e) Primjenjivaće se mjere upravljanja oborinskim vodama i kontrole erozije, naročito na dionicama u blizini lokalnih vodotoka i postojećih sistema za odvodnju, radi sprečavanja oticanja sedimenta, poplava, erozije i slučajnog zagađenja vodnih tijela.
D. Blizina istorijskih objekata ili područja	Zaštita istorijskih/kulturnih objekata i područja	a) Ukoliko se u okolini ili duž dionice na kojoj se izvode radovi na rehabilitaciji nalazi objekat koji je proglašen istorijskim dobrom, potrebno je obavijestiti nadležne organe i pribaviti odgovarajuće saglasnosti/dozvole; b) Primjenjivaće se sve mjere koje nadležni organi propišu nakon dostavljenog obavještenja; c) Primjenjivaće se preventivne mjere radi sprečavanja uznemiravanja bukom i vibracijama, kao i radi obezbjeđivanja nesmetanog pristupa tokom održavanja obreda i drugih ceremonija i sl.; d) Izvođenje radova treba izbjegavati u unaprijed poznatim periodima dana kada se održavaju određeni obredi ili ceremonije, kao i tokom značajnih događaja (npr. vjerskih praznika).
E. Biodiverzitet, šume i zaštićena područja	Zaštita ekosistema	a) Sva prepoznata prirodna staništa i zaštićena područja u neposrednoj blizini lokacije izvođenja radova moraju biti zaštićena od oštećenja i eksploatacije. Svim radnicima biće strogo zabranjen lov, sakupljanje biljaka i drugih prirodnih resursa, sječa drveća i druge aktivnosti koje mogu prouzrokovati štetu; b) Veća stabla koja se nalaze u blizini lokacije izvođenja radova moraju biti jasno obilježena i ograđena, uz odgovarajuću zaštitu korijenovog sistema i sprečavanje bilo kakvog oštećenja stabala;

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		c) Obližnja močvarna područja i vodotoci biće zaštićeni od oticanja sa gradilišta primjenom odgovarajućih mjera kontrole erozije i nanosa, uključujući, ali ne ograničavajući se na, bale sijena i zaštitne barijere za zadržavanje nanosa.
F. Poremećaji u odvijanju saobraćaja i bezbjednost pješaka	Direktni ili indirektni uticaji na odvijanje javnog saobraćaja i bezbjednost pješaka	Izvođač će na odgovarajući način obezbijediti gradilište, uključujući i regulisanje saobraćaja. Mjere obuhvataju, ali nisu ograničene na sljedeće: a) Izvođač će pripremiti Plan upravljanja saobraćajem i elaborat privremene regulacije saobraćaja. Elaborat će pregledati JP „Putevi Republike Srpske“, a odobriti nadležno Ministarstvo. Privremena regulacija saobraćaja tokom izvođenja radova sprovodiće se u skladu sa odobrenim elaboratom i važećim propisima; b) Stanovništvo naselja duž projektnog koridora i u njegovoj blizini mora biti blagovremeno obaviješteno o planiranim radovima, očekivanim poremećajima u odvijanju saobraćaja i mjerama privremene regulacije. Lokalne zajednice biće obavještavane putem oglasnih tabli u zajednici, informativnih tabli na gradilištu i, prema potrebi, sastanaka sa lokalnim zajednicama. Širi krug učesnika u saobraćaju biće obavještavan putem ciljanih medijskih saopštenja i informativnih kampanja koje se sprovode u saradnji sa policijom i Auto-moto savezom Republike Srpske; c) Ukoliko budu potrebna privremena ograničenja saobraćaja, ista će se sprovoditi u skladu sa odobrenim Planom upravljanja saobraćajem i odgovarajućim mjerama regulacije saobraćaja; d) Postaviće se saobraćajni znakovi, znakovi upozorenja, zaštitne barijere i znakovi za preusmjeravanje saobraćaja (vertikalna saobraćajna signalizacija i znakovi na početku dionice na kojoj se izvode radovi na rehabilitaciji), kako bi učesnici u saobraćaju bili upozoreni na potencijalne opasnosti; e) Postavljene table i znakovi ne smiju ugrožavati bezbjednost saobraćaja niti ometati preglednost; f) Potrebno je obezbijediti i postaviti odgovarajuće trake upozorenja i signalizaciju; g) Neovlašćen pristup gradilištu biće zabranjen;

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		h) Biće uspostavljen sistem upravljanja saobraćajem i sprovedena obuka angažovanog osoblja, naročito u vezi sa pristupom gradilištu i dionicama sa intenzivnim saobraćajem. Na mjestima gdje građevinski saobraćaj ometa uobičajeno kretanje pješaka biće obezbijeđeni bezbjedni pješački prolazi i prelazi; i) Ukoliko je to potrebno radi bezbjednog i nesmetanog prolaska učesnika u saobraćaju, aktivno regulisanje saobraćaja na lokaciji izvođenja radova vršiće obučeno i jasno uočljivo osoblje j) Tokom perioda izvođenja radova na rehabilitaciji uspostaviće se poseban režim saobraćaja za vozila Izvođača, gdje je to potrebno i u koordinaciji sa nadležnim organima, te postaviti odgovarajuća signalizacija radi obezbjeđivanja bezbjednosti, nesmetanog odvijanja saobraćaja i pristupa zemljištu i objektima; k) Bezbjednost pješaka mora biti obezbijeđena tokom cijelog perioda izvođenja radova. Ako se u blizini radova nalaze škole ili drugi objekti koje djeca često koriste, prema potrebi se primjenjuju posebne mjere bezbjednosti, uključujući ograđivanje gradilišta, obezbjeđivanje bezbjednih pješačkih koridora i ručnu regulaciju saobraćaja u periodima najveće frekvencije; l) Tokom cijelog perioda izvođenja radova mora se održavati bezbjedan pristup stambenim objektima, poslovnim prostorima, poljoprivrednom zemljištu, lokalnim putevima i objektima zajednice. Kada se privremena ograničenja pristupa ne mogu izbjeći, potrebno je svesti njihovo trajanje i obim na najmanju moguću mjeru i unaprijed konsultovati pogođene vlasnike i korisnike o vremenu, trajanju i načinu organizacije tih ograničenja; m) Radno vrijeme i glavne transportne aktivnosti treba, gdje je izvodljivo, prilagoditi lokalnim saobraćajnim tokovima, uključujući izbjegavanje perioda najvećeg saobraćajnog opterećenja i vremena kretanja stoke; n) Privremena regulacija saobraćaja na opasnom mjestu Čepelica mora biti usklađena sa redoslijedom izvođenja radova kako bi se u svakom trenutku obezbijedio bezbjedan prolazak učesnika u saobraćaju kroz zonu radova ili oko nje, u skladu sa odobrenim projektom privremene regulacije saobraćaja.

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
G. Upotreba opasnih ili toksičnih materijala i nastanak opasnog otpada	Upravljanje toksičnim/opasnim materijalima i opasnim otpadom	a) Privremeno skladištenje opasnih materijala i opasnog otpada vršiće se na za to određenim, obezbijeđenim i propisno označenim lokacijama; b) Kontejneri sa zapaljivim ili reaktivnim otpadom moraju biti smješteni najmanje 15 metara (50 stopa) od granice lokacije. Veće količine goriva neće se skladištiti na gradilištu; c) Kontejneri sa opasnim materijama moraju biti smješteni u nepropusne prihvatne posude radi sprečavanja prosipanja i curenja. Mora biti obezbijeđen sistem sekundarnog zadržavanja, kao što su zaštitni tankvani, dvostruki zidovi ili druga slična rješenja. Sistem sekundarnog zadržavanja mora biti bez pukotina, odgovarajućeg kapaciteta za zadržavanje izlivene materije i mora omogućiti brzo pražnjenje; d) Kontejneri sa opasnim materijama moraju biti zatvoreni, osim tokom dodavanja ili uklanjanja materijala/otpada. Kontejnerima se ne smije rukovati, niti se smiju otvarati ili skladištiti na način koji može prouzrokovati curenje; e) Opasni otpad ne smije se miješati, a njegov transport i zbrinjavanje mogu vršiti isključivo ovlašćeni operateri, u skladu sa važećim nacionalnim zakonodavstvom; f) Opasni otpad sakupljaće, transportovati, tretirati i zbrinjavati isključivo ovlašćeni operateri, u skladu sa važećim nacionalnim zakonodavstvom; g) Boje i drugi hemijski proizvodi koji se koriste tokom radova moraju ispunjavati važeće domaće zahtjeve i moraju se pravilno skladištiti, njima rukovati i koristiti ih u skladu sa uputstvima proizvođača i odgovarajućim bezbjednosno-tehničkim listovima. Upotreba boja na bazi olova nije dozvoljena; h) Skladištenje i rukovanje gorivima, uljima i drugim opasnim materijama nije dozvoljeno na lokacijama na kojima bi slučajno izlivanje moglo neposredno dospjeti u Bilećko jezero, vodotoke ili sisteme za odvodnjavanje. Dopunjavanje goriva obavlja se na za to određenim mjestima, uz odgovarajuće mjere sprečavanja i zadržavanja izlivanja.
H.Eksproprijacija zemljišta	Eksproprijacija zemljišta	a) U okviru podprojekta nije predviđeno pribavljanje zemljišta niti eksproprijacija. Ako se tokom realizacije projekta utvrdi bilo kakva nepredviđena potreba za pribavljanjem zemljišta, ograničenjem korišćenja zemljišta ili uticajima na pristup izvorima sredstava za

AKTIVNOST	PARAMETAR	KONTROLNA LISTA MJERA UBLAŽAVANJA
		život, radovi na pogođenom području ne smiju se nastaviti dok se ne obave konsultacije sa projektnim timom Svjetske banke i ne ispune primjenjivi zahtjevi. b) Na osnovu trenutno definisanog obima radova za ovaj podprojekat nije potreban Plan pribavljanja zemljišta (Land Acquisition Plan). Ukoliko se pojavi nepredviđena potreba za pribavljanjem zemljišta ili ograničenjem njegovog korišćenja, odgovarajući instrument mora biti pripremljen i sproveden u skladu sa primjenjivim okvirom projekta za životnu sredinu i društvene aspekte i zahtjevima Svjetske banke, prije početka predmetnih radova; c) Lokalna korekcija poprečnog nagiba kolovoza na opasnom mjestu Čepelica biće izvedena unutar postojećeg putnog koridora, na zemljištu u državnom vlasništvu, i neće zahtijevati pribavljanje zemljišta, ograničenja korišćenja zemljišta, fizičko raseljavanje niti nedobrovoljno preseljenje.

DIO 3: PLAN MONITORINGA

Plan monitoringa definiše parametre koji će biti predmet praćenja, metode i učestalost monitoringa, odgovornosti, kao i zahtjeve u pogledu izvještavanja tokom realizacije podprojekta. Monitoring će se sprovoditi radi obezbjeđivanja efikasnog sprovođenja mjera ublažavanja definisanih ovom ESMP Checklist-om.

FAZA	ŠTA (Koji parametar se prati?)	GDJE (Gdje se parametar prati?)	KAKO (Kako se parametar prati?)	KADA (Definisati učestalost / ili kontinuirano?)	ZAŠTO (Zašto se parametar prati?)	TROŠKOVI (ako nisu uključeni u budžet projekta)	KO (Ko je odgovoran za monitoring?)
Tokom pripreme	Uključivanje zahtjeva ESMP Checklist-e u tendersku i ugovornu dokumentaciju	PIU / projektna dokumentacija	Pregled tenderske i ugovorne dokumentacije	Prije početka izvođenja radova	Radi obezbjeđivanja uključivanja zahtjeva u oblasti životne sredine i društvenih aspekata u realizaciju projekta	Uključeno u troškove pripreme projekta	PIU / JP „Putevi Republike Srpske“
Tokom realizacije	Sprovođenje mjera ublažavanja koje se odnose na kvalitet vazduha, buku, upravljanje otpadom, upravljanje saobraćajem,	Gradilište i okolna područja duž putnog koridora	Obilasci gradilišta, vizuelna zapažanja, pregled evidencije Izvođača i izvještaja	Redovno tokom izvođenja radova (mjesečno i prema potrebi)	Radi provjere usklađenosti sa zahtjevima ESMP Checklist-e i važećim zakonodavstvom	Uključeno u troškove Izvođača	Izvođač, Nadzorni inženjer, PIU, JP „Putevi Republike Srpske“

FAZA	ŠTA (Koji parametar se prati?)	GDJE (Gdje se parametar prati?)	KAKO (Kako se parametar prati?)	KADA (Definisati učestalost / ili kontinuirano?)	ZAŠTO (Zašto se parametar prati?)	TROŠKOVI (ako nisu uključeni u budžet projekta)	KO (Ko je odgovoran za monitoring?)
	zaštitu voda i zaštitu zdravlja i bezbjednosti na radu (OHS)		Nadzornog inženjera				
	Radovi na kolovozu, uključujući korekciju poprečnog nagiba kolovoza, kontrolu erozije i nanosa, oticanje voda sa gradilišta, funkcionalnost odvodnje i sprečavanje zagađenja površinskih voda na opasnom mjestu Čepelica	Opasno mjesto Čepelica (km 6+817,81 do km 7+347,81), naročito područja korekcije poprečnog nagiba i rehabilitacije kolovoza, lokacije deponovanog materijala i postojeći objekti odvodnje	Vizuelni pregledi gradilišta; pregled mjera za kontrolu erozije, nanosa i oticanja; pregled lokacija deponovanog materijala i objekata odvodnje; provjera tragova izlivanja, oticanja nanosa ili zagađenja	Redovno tokom rehabilitacije kolovoza i korekcije poprečnog nagiba, nakon obilnih padavina i po potrebi	Radi sprečavanja erozije, oticanja nanosa i slučajnog zagađenja obližnjih površinskih voda te obezbjeđivanja pravilnog funkcionisanja objekata odvodnje	Uključeno u troškove Izvođača	Izvođač, Nadzorni inženjer, PIU, JP „Putevi Republike Srpske“

FAZA	ŠTA (Koji parametar se prati?)	GDJE (Gdje se parametar prati?)	KAKO (Kako se parametar prati?)	KADA (Definisati učestalost / ili kontinuirano?)	ZAŠTO (Zašto se parametar prati?)	TROŠKOVI (ako nisu uključeni u budžet projekta)	KO (Ko je odgovoran za monitoring?)
	Primjena odobrenog Plana upravljanja saobraćajem i mjera privremene regulacije saobraćaja, uključujući signalizaciju, barijere, bezbjedan pristup i bezbjednost pješaka	Aktivne zone radova duž putnog koridora, uz posebnu pažnju na opasno mjesto Čepelica i lokacije na kojima radovi ometaju postojeći saobraćaj ili pristup	Vizuelni pregledi privremene regulacije saobraćaja, signalizacije, barijera, organizacije pristupa i prakse upravljanja saobraćajem	Svakodnevno od strane Izvođača tokom aktivnih radova i redovno od strane Nadzornog inženjera; dodatno po potrebi nakon izmjena režima saobraćaja	Radi obezbjeđivanja bezbjednog odvijanja saobraćaja, bezbjednosti pješaka i učesnika u saobraćaju te neprekidnog pristupa tokom radova	Uključeno u troškove Izvođača	Izvođač, Nadzorni inženjer, PIU, JP „Putevi Republike Srpske“
	Posebna mjerenja parametara životne sredine i dodatni monitoring kao odgovor na pritužbe ili incidente u oblasti životne sredine (npr.	Gradilište i pogođena područja	Mjerenja, inspekcijski pregledi, pregled pritužbi i korektivnih mjera	Po potrebi, nakon prijema pritužbi ili nastanka incidenata u oblasti životne sredine	Radi provjere i rješavanja pitanja koja pokreću pogođene zajednice i obezbjeđivanja usklađenosti sa zahtjevima ESMP-a	Uključeno u troškove Izvođača	Izvođač, Nadzorni inženjer, PIU, JP „Putevi Republike Srpske“

Official Use Only

FAZA	ŠTA (Koji parametar se prati?)	GDJE (Gdje se parametar prati?)	KAKO (Kako se parametar prati?)	KADA (Definisati učestalost / ili kontinuirano?)	ZAŠTO (Zašto se parametar prati?)	TROŠKOVI (ako nisu uključeni u budžet projekta)	KO (Ko je odgovoran za monitoring?)
	buka, prašina ili kvalitet vode), ako je potrebno						
Tokom perioda eksploatacije	Stanje drenažnih objekata, opreme za bezbjednost saobraćaja i mjera zaštite životne sredine	Duž rehabilitovane dionice puta, uz posebnu pažnju na opasno mjesto Čepelica	Periodični pregledi i evidencija o održavanju	Periodično tokom eksploatacije i aktivnosti redovnog održavanja	Radi obezbjeđivanja kontinuirane bezbjednosti saobraćaja i pravilnog funkcionisanja mjera zaštite životne sredine	Uključeno u budžet redovnog održavanja	JP „Putevi Republike Srpske“

Official Use Only

IZVJEŠTAVANJE

Izvođač će pripremati i dostavljati redovne izvještaje o monitoringu životne sredine i društvenih aspekata Nadzornom inženjeru. Ovi izvještaji će sadržavati informacije o sprovođenju mjera ublažavanja, incidentima, nezgodama, pritužbama, aktivnostima upravljanja otpadom, kao i sprovođenju mjera zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu (OHS).

Nadzorni inženjer će pregledati i verifikovati izvještaje i dostavljati objedinjene izvještaje o napretku JP „Putevi Republike Srpske“.

JP „Putevi Republike Srpske“ pratiće ukupno sprovođenje zahtjeva u oblasti životne sredine i društvenih aspekata na nivou podprojekta i dostavljati Svjetskoj banci periodične izvještaje o učinku u oblasti životne sredine i društvenih aspekata, u skladu sa zahtjevima projekta i Planom preuzimanja obaveza u oblasti životne sredine i društvenih aspekata - Environmental and Social Commitment Plan (ESCP).

Svi incidenti, nezgode, pritužbe, utvrđene neusklađenosti ili značajna pitanja u oblasti životne sredine i društvenih aspekata moraju se prijaviti bez odlaganja i rješavati u skladu sa važećim zakonodavstvom, ugovornim obavezama i zahtjevima Svjetske banke. Nalazi monitoringa i sprovedene korektivne mjere biće dokumentovani kroz redovnu evidenciju nadzora i izvještaje o napretku.

DODATAK 1: INCIDENTI KOJI PODLIJEŽU OBAVEZNOM PRIJAVLJIVANJU

Sljedeće vrste incidenata moraju se prijaviti u roku od 24 časa:

- **Smrtni slučaj:** Smrt jednog ili više lica koja nastupi u roku od godinu dana od nezgode/incidenta, uključujući smrt usljed profesionalnog oboljenja/bolesti (npr. usljed izloženosti hemikalijama/toksičnim materijama).
- **Povreda sa gubitkom radnog vremena:** Povreda ili profesionalno oboljenje/bolest (npr. usljed izloženosti hemikalijama/toksičnim materijama) zbog koje radnik mora odsustvovati sa posla tri ili više dana, ili povreda odnosno ispuštanje određene materije (npr. hemikalija/toksičnih materija) usljed kojeg je članu lokalne zajednice potrebno medicinsko liječenje.
- **Akti nasilja/protesti:** Svaka namjerna upotreba fizičke sile, prijetnja upotrebom sile ili stvarna upotreba sile prema sebi, drugom licu, grupi ili zajednici, koja dovodi ili sa velikom vjerovatnoćom može dovesti do povrede, smrti, psihološke štete ili ugrožavanja radnika ili korisnika projekta, odnosno koja negativno utiče na bezbjedno funkcionisanje gradilišta u okviru projekta.
- **Izbijanje bolesti:** Pojava bolesti u broju slučajeva koji premašuje uobičajeno očekivani broj. Bolest može biti zarazna ili može biti nepoznate etiologije.
- **Primjer izbijanja bolesti: prijavljivanje COVID-19**
  Svrha prijavljivanja incidenata na projektu putem ESIRT-a jeste informisanje rukovodstva kako bi se moglo procijeniti da li je potrebno da Svjetska banka prilagodi svoje postupanje, upravlja nastalom situacijom ili preduzme mjere za njeno otklanjanje. COVID-19 predstavlja globalnu pandemiju, a još uvijek ne postoji međunarodno usaglašen stav o tome da li se i pod kojim okolnostima smatra profesionalnim oboljenjem (kako je razmatrano u relevantnim izvorima WHO i ISSA). Zbog toga je teško koristiti profesionalno oboljenje kao kriterijum za utvrđivanje da li incidente povezane sa COVID-19 treba prijavljivati putem ESIRT-a. Stoga Svjetska banka zahtijeva od projektnih timova da ESIRT primjenjuju za prijavljivanje incidenata povezanih sa COVID-19 na projektima samo u određenim okolnostima, kako slijedi.

  Projektni timovi treba da zahtijevaju od PIU da Svjetsku banku redovno informiše o pojavi bolesti u projektnim kancelarijama ili na gradilištima, a naročito u sljedećim slučajevima::

  i. Stopa infekcije među radnom snagom poraste do nivoa na kojem je ugrožena sposobnost klijenta ili Izvođača da realizuje projekat.

  ii. Klijent ili Izvođač nije u mogućnosti da obezbijedi da zaraženi radnici dobiju odgovarajuću zdravstvenu zaštitu.

  iii. Klijent ili Izvođač ne sprovodi preventivne mjere na odgovarajući način.

  Zajmoprimac nije dužan da sprovodi istragu o pojavi COVID-19. Međutim, PIU treba da redovno informiše projektne timove o svim pitanjima ili problemima povezanim sa pružanjem odgovarajuće zdravstvene zaštite zaraženim radnicima na projektnim lokacijama. Na primjer, ukoliko postoji nedostatak lične zaštitne opreme (PPE), opreme ili lijekova, ili ukoliko se zdravstveni radnici razbole i postanu nesposobni za rad i sl., dostavljene informacije treba da omoguće projektnim timovima da razmotre i utvrde kakvu podršku mogu pružiti radi rješavanja nastalih problema. Pored toga, ukoliko je potrebno privremeno obustaviti radove (na primjer, zbog bolesti većeg broja radnika), projektni timovi treba da od nadležnog organa za nadzor pribave potvrdu da je gradilište

ostavljeno u bezbjednom stanju. Ove aktivnosti predstavljaju dio redovne podrške realizaciji projekta.

Ukoliko dođe do smrtnog slučaja, a raspoložive informacije ukazuju na to da je smrtni slučaj mogao nastati kao posljedica propusta klijenta ili Izvođača da na odgovarajući način sprovede preventivne mjere (tj. scenario iz tačke iii. iznad), potrebno je primijeniti postupak ESIRT, uključujući sprovođenje odgovarajuće istrage, kako bi Svjetska banka mogla preduzeti odgovarajuće naknadne aktivnosti u okviru projekta radi otklanjanja nastale situacije. Svjetska banka će pratiti isključivo smrtne slučajeve prijavljene u okviru postupka ESIRT.

- **Raseljavanje bez sprovođenja propisanog postupka:** Trajno ili privremeno raseljavanje pojedinaca, porodica i/ili zajednica protiv njihove volje iz domova i/ili sa zemljišta koje koriste, bez obezbjeđivanja odgovarajućih oblika pravne i druge zaštite i pristupa takvoj zaštiti i/ili na način koji nije u skladu sa odobrenim Akcionim planom raseljavanja.
- **Dječiji rad:** Incident koji se odnosi na dječiji rad nastaje: (i) kada je dijete mlađe od 14 godina (ili višeg minimalnog uzrasta za zasnivanje radnog odnosa utvrđenog nacionalnim zakonodavstvom) zaposleno ili angažovano u vezi sa projektom i/ili (ii) kada je dijete starije od minimalnog uzrasta utvrđenog u tački (i), a mlađe od 18 godina, zaposleno ili angažovano u vezi sa projektom na način koji može biti opasan, ometati njegovo obrazovanje ili štetno uticati na njegovo zdravlje ili fizički, mentalni, duhovni, moralni ili društveni razvoj.
- **Prinudni rad:** Incident koji se odnosi na prinudni rad nastaje kada se od pojedinca, pod prijetnjom sile ili kazne, zahtijeva obavljanje bilo kojeg rada ili pružanje usluge koje nije dobrovoljno prihvatio, a u vezi sa projektom. Ovo uključuje sve oblike nedobrovoljnog ili obaveznog rada, kao što su rad radi otplate duga, dužničko ropstvo ili slični oblici ugovaranja rada. Takođe obuhvata slučajeve u kojima su lica koja su žrtve trgovine ljudima angažovana na projektu.
- **Nepredviđeni uticaji na resurse kulturnog nasljeđa:** Uticaj na zakonom zaštićeno i/ili međunarodno priznato područje kulturnog nasljeđa ili područje od arheološkog značaja, uključujući lokalitete svjetske baštine ili područja zaštićena na nacionalnom nivou, koji nije bio predviđen niti procijenjen u okviru projektne dokumentacije ili procjene uticaja na životnu sredinu i društvene aspekte.
- **Nepredviđeni uticaji na resurse biodiverziteta:** Uticaj na zakonom zaštićeno i/ili međunarodno priznato područje visoke vrijednosti biodiverziteta, kritično stanište ili kritično ugroženu ili ugroženu vrstu (u skladu sa Crvenom listom ugroženih vrsta IUCN-a ili odgovarajućim nacionalnim pristupima), koji nije bio predviđen niti procijenjen u okviru projektne dokumentacije ili procjene uticaja na životnu sredinu i društvene aspekte. Ovo uključuje i krivolov ili nezakonitu trgovinu kritično ugroženim ili ugroženim vrstama.
- **Incident zagađenja životne sredine:** Prekoračenje graničnih vrijednosti emisija u zemljište, vode ili vazduh (npr. usljed hemikalija/toksičnih materija), koje traje duže od 24 časa ili je prouzrokovalo štetu po životnu sredinu.
- **Otkazivanje brane:** znenadno, brzo i nekontrolisano oslobađanje akumulirane vode ili materijala usljed prelivanja preko brane ili proboja konstrukcije brane.
- **Nasilje na osnovu SOGI:** Prijetnja upotrebom ili upotreba fizičke sile kojom se lice povređuje ili zlostavlja, odnosno kojom se oštećuje ili uništava imovina, a koja je u cjelini ili djelimično motivisana stvarnom ili pretpostavljenom seksualnom orijentacijom, rodnim identitetom, rodnim izražavanjem ili polnim karakteristikama žrtve.

- **Diskriminacija na osnovu SOGI:** Diskriminacija podrazumijeva pravljenje razlike, isključivanje ili ograničavanje čija je svrha ili posljedica narušavanje ravnopravnog položaja ili isključivanje lica iz ravnopravnog učešća sa drugima na osnovu njegove stvarne ili pretpostavljene seksualne orijentacije, rodnog identiteta, rodnog izražavanja ili polnih karakteristika.
- **Seksualna eksploatacija:** Svaka stvarna ili pokušana zloupotreba položaja ranjivosti, neravnopravnog odnosa moći ili povjerenja u seksualne svrhe, uključujući, ali ne ograničavajući se na, ostvarivanje novčane, društvene ili političke koristi od seksualne eksploatacije drugog lica. U okviru aktivnosti/projekata koje finansira Svjetska banka, seksualna eksploatacija nastaje kada se pristup robi, radovima, nekonsultantskim uslugama ili konsultantskim uslugama koje finansira Svjetska banka, odnosno korist od njih, uslovljava ostvarivanjem seksualne koristi.
- **Seksualno zlostavljanje:** Stvarni ili prijeteći fizički čin seksualne prirode, izvršen silom ili u uslovima neravnopravnosti ili prinude. U okviru aktivnosti/projekata koje finansira Svjetska banka, seksualno zlostavljanje nastaje kada radnik angažovan na projektu (osoblje Izvođača, osoblje podizvođača ili Nadzorni inženjer) koristi silu ili neravnopravan odnos moći prema članu lokalne zajednice ili kolegi radi izvršenja ili prijetnje izvršenjem neželjenog seksualnog čina.
- **Seksualno uznemiravanje:** Svako neželjeno seksualno približavanje, zahtjev za seksualnom uslugom, verbalno ili fizičko ponašanje ili gest seksualne prirode, odnosno bilo koje drugo ponašanje seksualne prirode za koje se razumno može očekivati ili smatrati da će kod drugog lica izazvati uvredu ili poniženje, kada takvo ponašanje ometa rad, predstavlja uslov za zaposlenje ili stvara zastrašujuće, neprijateljsko ili uvredljivo radno okruženje. U okviru aktivnosti/projekata koje finansira Svjetska banka, seksualno uznemiravanje nastaje u okviru odnosa kod Izvođača ili podizvođača i odnosi se na slučajeve kada zaposleni u istom privrednom društvu doživljavaju neželjeno seksualno približavanje, zahtjeve za seksualnim uslugama ili ponašanje seksualne prirode koje je uvredljivo i ponižavajuće.
  Projektni timovi takođe imaju diskreciono pravo da incidente prijave rukovodstvu, bez obzira na to da li je određena vrsta incidenta navedena u ovom dodatku. Projektni timovi treba da primijene postupak ESIRT radi informisanja o incidentima za koje procijene da zahtijevaju pažnju rukovodstva, koristeći kategoriju „Ostala vrsta incidenta“, definisanu u nastavku.
- **Ostalo:** Svaki drugi incident ili nezgoda koji mogu imati značajan negativan uticaj na životnu sredinu, pogođene zajednice, javnost ili radnike, bez obzira na to da li je u konkretnom slučaju stvarno nastupila šteta. Ova kategorija obuhvata i svaku ponovljenu neusklađenost ili ponavljajuće incidente manjeg obima koji ukazuju na sistemske propuste, a za koje projektni tim procijeni da zahtijevaju pažnju rukovodstva Svjetske banke.